

atmoszférát kell teremtenünk. Mint volt bíró mindent meg fogok tenni a bírói kar anyagi helyzetének sürgős javítására.

A lakbérleti szerződések meghosszabbításának egyik főfeladatam lesz, hiszen más-kép nem is képzelhető. Ebben a munkában igyekszem úgy a háztulajdonosok, mint a bérlők érdekeit megvédeni. Különös tekintettel a kis egzisztenciákra.

— Programom további részét képezi az ügyvédi kamarák egységesítéséről szóló törvényjavaslat. Meg kell szűnnie annak az áldatlan harcoknak, amely az ügyvédek nagy családjában sajnálatosan kitört.

Vissza akarom állítani az esküdt-bíráskodást

és meg akarom rövidíteni az előzetes letartóztatási időtartamot, mert eddig az előzetes letartóztatás hosszabb ideig tartott igen gyakran, mint maga a büntetés. Igazságot akarok, azért vállaltam az igazságügyi tárcát s meg fogják látni, hogy ez nem pusztán ígérlet — fejezte be beszédét Florescu.

Az ellenzék felkészül a harcra

Míg a kormány berendezkedik a hosszú uralomra, az ellenzéki pártok közös frontot alakítanak a kormány ellen. A blokk megszerzésére beindított tárgyalások tegnap egész nap folytak. Végleges megegyezésre azonban még nem jutottak a pártok. Egyelőre nem közös harcról, csupán párhuzamosan vivandó küzdelemről van szó és mindenik párt megtartaná a maga különállását. Végleges határozatot csak január 27-ike után fognak hozni, mert ezen a napon ül össze Kolozsváron az erdélyi nemzeti párt százas bizottsága. Az erdélyi néppárt hivatalos lapja a „Gazetta Ardealului“ mai számában bejelenti a legélesebb harcot az új kormány ellen. A „Patria“ szintén éles ellenzéki hangon ír és vezércikke gyászkeretben jelenik meg „Az alkotmány halála címmel“.

Szokolov audienciája Harding elnöknel

Ujabb lépések a Palesztina-mandátum soronkívüli ratifikálása ügyében

Washington, jan. 18. Harding, az Észak-amerikai Egyesült-Államok elnöke tegnap külön kihallgatáson fogadta a cionista delegáció vezetőjét, Nachum Szokolovot. A kihallgatás félóránál hosszabb ideig tartott. Szokolov kimerítően informálta az Egyesült-Államok elnökét a cionizmus általános helyzetéről, valamint a cionista mozgalomnak politikai követelményeiről a Palesztina-mandátum kérdésével kapcsolatban. Szokolov alkalmat keresett és talált arra is, hogy vázolja az elnök előtt a Kelet Európában lakó zsidó nép vígasztalanul szomorú helyzetét és rámutatott arra az egyöntetű szimpátiára, amelyet vezető amerikai egyéniségek, politikai tényezők, a városok polgármesterei, az egyes államok kormányzói és a legtöbb magasrangú ismert személyiség részéről a Keren Hajjeszód irányában megnyilatkoztak.

Harding elnök kijelentette Szokolov előtt, hogy a maga személyében is a legmélyebb szimpátiával viseltetik a cionizmussal szemben. A mozgalomra vonatkozólag több mélyreható kérdést intézett Szokolovhoz és biztosította Szokolovot, hogy az Észak-amerikai Egyesült-Államok kormánya mindenkor készséges segítségére lesz a cionista mozgalomnak a palesztinai zsidó nemzeti otthon felállításában.

Románia katonai szerződést köt Jugoszláviával

Bukarest, január 20. (Bukaresti munkatársunk távirata.) A román kormány a legközelebbi napokban ugyanolyan katonai szerződést fog kötni Jugoszláviával, mint amilyet nemrég köttet Lengyelországgal. A román nagyvezérkar megbízásából Florescu tábornok már el is utazott Belgrádba, hogy ott a jugoszláv nagyvezérkar képviselőivel együtt a szerződést végleges formában megszövegezze.

Kormánybuktató parlament

Bukaresti munkatársunk alábbi tudósítása postal zavarok miatt két nappal megkésett. A rendkívül érdekes cikk azonban korántsem veszítette el aktualitását.

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, január 17. A román parlament nagy dombon épült és úgy néz ki, mint egy fedett, lapos amfiteátrum. Bejárata a Mitropoliával néz szembe. Hosszu, emelkedő ut vezet az előterére, amelyhez nyomott, félföldalás kapun át kigyózik. A kapu előtt jobbra vastag cövekekre óriási harang könyökök.

... Az ajtózállók azt mondják, még sohasem voltak ennyien a parlamentben. Három óra három tömött sor fej az egész terem. Rettenetes a feszültség. Indult-e valaha ennyi várakozással ülés? Mindenki feléri a történelmi pillanatot.

— Most dől el: — mondják — megmaradunk-e kamarillának, vagy kijutunk-e a szabad levegőre.

A kormány tagjai síma, diplomátikus mozgással bejönnek a kulisszákból. Ezt a bosszantó szenttelenséget, ezt a királyi kéziratokkal kibéleltiséget nem lehet csak úgy nyugodtan megállni.

Sz!... szs!... szs! — sziszeg fel az ellenzék, mintha megcsipték volna.

Kétségtelen, ők kidolgozott agrárreformot szorongatnak a zsebükben. Csoda-e, hogy nem bírják el a glaciékeztetés kezdek hanyag lóbálását?

— Uraim — áll fel hideg merevséggel Take Jonescu, az előkelő idegen — felolvasom a kormány programját.

A legtöbb képviselő belülről előhúgi magát. Mire ez az egész játék? A kormány három óra múlva halott.

... „Most pedig fordulok az összes pártokhoz és kérem hazafias támogatásukat.“

A miniszterelnök már leült? Borzasztó csend van. A program kisurrant az ajtókon és az ablakokon. Múskor ezek a képviselők folyton közbeszólnak. Miért nem beszél most valaki? A Ház mélyen hallgat és az összes jelenlevőknek az az érzésük, hogy a kormány ebben a nagy csendben elszenderült.

Goga Octavian lép fel a pódiumra, hogy a néppárt bizalmatlansági nyilatkozatát felolvassa. Ő már mint anatómus jelenik meg. A kiterített hullát felboncolja, szétzedi és mutatja, hogy belül üres.

A néppárti képviselők, akik középen és jobboldalt kompakt tömegben ülnek, meg vannak elégedve a hatással. Goga bizalmatlansági deklarációjának még a parasztpárti képviselők is tapsolnak. A néppártiak ezért halásak és mosolyognak rájuk.

De a következő percben Michalache, a parasztpárt vezére, bosszus pillantással utasítja vissza a néppártiak mosolygását.

— Mi nemcsak a kormány iránt vagyunk bizalmatlansággal, hanem a néppárt iránt is, amelynek a Take Jonescu-kormány a folytatása.

Es inentől kezdve egymást érik a támadások. A miniszteri padban a kormány tagjai a legérzékletlenebbül fogadják az attackokat. Bredeanu mosolyogva beszélget Grozával, aki a miniszteri padnak támaszkodik. Bizonyára a dicsőség gyors mulásáról...

Csak akkor lesznek kissé idegesek, amikor Cocea tartja beszédét. Ez a Cocea igen tehetséges újságíró, Constantin Millenek, a „Lupta“ főszerkesztőjének a veje és még egészen fiatal ember. Rendszerint a kamarillát és az udvart szokta támadni. Most is erről beszél és külföldi hasonlatokat hoz fel. Gyöngén céloz Oroszország példájára. De reméli, hogy ez nálunk nem fog megisméltódni. Belevonja beszédébe Sándor király és Marioara hercegnő házasságát is. Take Jonescu azonban ezt a kérdést egy vállrándítással elhárítja.

— Ez nem tartozik ide.

A Ház általában szereti a pikantériákat. Vajda Sádor magyar incidensén is jólesően és sokáig rágódnak.

— Bizony Budapesten nem így volt — mondja Vajda — ott tiszteletben tartották a házszabályokat.

Már a „Budapest“ szóra óriási felzudulás van. Ez a torz atavizmus rögtön felficánkolt, mihelyt megérintették.

— És ha nem ijedtem meg a budapesti tigrisektől, az itteni poloskákától sem fogok megrémülni!

Pssz! — bugott fel a hangyaboly — szemtelenség, hogy így mer beszélni!

De Vajda nem hagyja magát zavartatni, kifeszíti a mellkasát, ő igazán teheti, hiszen ő volt az, aki az osztrák-magyar monarchiát szétdarabolta.

Most Cuza áll fel és a dühtől rángatózó ajkai egyszerre mosolygásba enyhülnek. Ő a „nemzeti demokrata-doktriner“ „párt“ nevében kijelenti, hogy az egész, ami itt történik, nem érdekl. Ezen a Cuzán mindig kacagnak, amikor beszél. A pártja alatt két embert kell érteni, illetve kivéte csak egyet, Zelia Codreanu képviselőt. Ők a régi antiszemita pártnak megcsökevényesedett maradványai és a parlamentben a zsidógyűlöletet képviselik. Valószínűleg azon a jogon, hogy Cuzának zsidó kinézése van és ezt a kellemetlen természeti adottságot akarja antiszemizmussal megbosszulni. Alacsony, körülbelül ötven-hatvan éves ember, hegyes arccal, kecskeszakállal és az orra dorát jól kidomborító cvikkerral. A parlamentben úgy kezelik, mint egy beszámíthatatlan máinakust. Egyszer erősen megtámadta Argetoianu volt belügyminisztert, Argetoianu akkor csak ennyit válaszolt a támadásra: „Mégéremdem a támadást, miért hoztam be Cuzát a parlamentbe!“ Jelenleg a jasszi egyetem jogi karának a dékánja és „német forrásművek“ után — könyveket ír. Az egyik lap bátran megmondta róla, hogy plagizál. A parlamentet néha azzal szórakoztatja, hogy saját gyártmányu rossz epigrammáit olvassa fel. Ez ő, a pártvezér. A mamelukja, Zelia Codreanu rokkant katona és a nemzeti hős szerepében tetszeleg magának. Ezzel szemben a zsidókra azt mondja, hogy gyávák és hogy a háborúban nem látta őket a fronton.

Nemrégiben azonban magáról Codreanu úrról derült ki, hogy gyáva. Az egyik képviselőtársa felolvasott a parlamentben egy háborús katonai jelentést, amelyben Codreanu felebbvalója panaszkolva feljebbvalójának, hogy „Codreanu állandóan frontmögött bujkál“. Amióta ez a teleplezés történt, Codreanunak is csak annyi tekintélye van, mint Cuzának. Sőt még kevesebb, mert róla azt is megtudták, hogy mint „rokkant“ katona olcsó pénzen összevásárolt egy csomó drótsövényit és óriási haszonnal eladta egy zsidó kereskedőnek. „Ezek után igazán nem hagyhatjuk meg azt a jogát, hogy a zsidókat piszkolhassa“ — gondolja következetességgel a parlament és a leg-többször nem hallgatják végig, ha beszél.

Miközben Cuzákról informáltak, az ülés nem sokat halad előre. Ebben a teremben már amugy is minden ember azzal a tudattal ült, hogy a Take Jonescu-kormány megbukott. Őt óra körül az a hír terjedt el, hogy Lupu a királynál van audiencián. Egy pillanatra mindenki a baloldal felé tekint, ahol a parasztpárti képviselők ülnek.

A miniszterekkel már senki sem foglalkozik. A karzatról néhány hölgy még feljűk küldi pillantásait, de a férfiak mindzenütt magukba merülnek és a jövő alakulás lehetőségét mérlegelik. Az egyszer világos: a parlament határozott és egységes gesztussal tudtára adta a királynak és az országnak, hogy többé olyan kormányt, amely nem a parlament kebeléből és nem a nép akaratából jön, nem fogad el. És ez a gesztus a mai parlamenti ülés nagy jelentősége.

De az egyenes lendületek között időközben sunyi és kétes tapogatózások történtek. A távollevők mindig titokzatosak — és ezen a parlamenti ülésen a liberálisok nem voltak ott. Ők valahogy olyan mozdulattal vannak már hónapok óta a parlamenttől távol, mint akik azt gondolják: „Ah, mi annál sokkal előkelőbbek vagyunk.“ De az udvarhoz hűs-

Beszélgetés az erdélyi liberálisok vezérével

Banescu egyetemi tanár a párt programjáról

Az Uj Kelet tudósítójától.

Erdély közvéleménye a liberálisokat nem ismeri. Csak a híruk jutott el hozzánk és mi tagadás, nagyon sok rosszat hallottunk róluk. Hogy reakciók, konzervatívok, antiszemiták és hogy ha kormányra kerülnek, Románia lesz Európa legsötétebb országa. De valami jót is mondtak: sok a pénzük. Ezt még Erdélyben is szívesen vették tudomásul. Először bankot hoztak fel, a Banca Romanescat, aztán nagy lapot indítottak, az „Infratiera”-t. Pénzük tehát valóban bőven van.

A regáiból Erdélybe származott egyetemi tanárok és intellektuálisok képezték a párt erdélyi magvát. Eleinte a nemzeti pártnak engedték át a teret, abban a hitben, hogy Gyulafehérvár után minden regionalista tendenciát félretesznek. Nem így történt és az unionista liberálisok hamarosan szervezkedni kezdtek. Kolozsváron Leon, Lepadatu, Urecha és Banescu professzorok indították meg a munkát kevés erdélyi kiválósággal, mint Pordea dr., Somlea és más latáinerek. Tanulmányi köröket és klubokat szerveztek és hamarosan Erdély tizenhét megyéjében állítottak fel erős csoportokat. Lassan, csendben, de szívós komolysággal folyt a munka erős anyagi eszközök segítségével. A nemzeti párt egyre növekvő ellenszennel szemlélté térdhódításukat és a két párt közötti semleges viszony hamarosan ellenségessé vált.

Az erdélyi liberális szervezetek elnöke, Nicolae Banescu professzor, a kolozsvári egyetem filozófiai fakultásának dékánja. Felkerestük Banescu professzort Szentgyház-utcai lakásán. Udvarias, előzékeny, szerény ember. Európéer.

— Professzor ur, Erdélyben reakciónak és konzervativnak tartják a liberálisokat — vezetem be a beszélgetést.

— Nézze kérem — mondja Banescu — amikor ennek a háznak a lakóit a Monopol igazgatóság ki akarta dobni, azt mondták nekem, csak Groza miniszter szava segíthet Bemutattak Grozának az utcán és én előadtam, miről van szó. Felháborodott. „Mit gondolt ön, az utcán akar velem ilyesmire beszélni? Keressen fel hivatalomban.” Hát látja, ez az ő demokráciájuk. Ő, a kis vidéki ügyvéd, én, az egyetemi tanár, a filozófiai fakultás dékánja. Igazam volt és legfőképpen a mások igazáért kértem a pártfogást. Kihuzta magát és miniszteri mivoltára hivatkozott.

— Manu urnak háromszor mutattak be. Soha nem köszönt vissza. Glasz kesztyűben, bottal grasszál a korzón, rám sem néz. Mert a liberálisok elnöke vagyok? Mi, Uram, művelt emberek vagyunk, ismerjük a világot. Pártunk főleg az intelligencia táborát öleli fel. Romániából modern országot akarunk csinálni. Pártunk az egyetlen román párt, amely a tudomány eszközeivel dolgozik, mindenütt és mindenekelőtt tanulmányi köröket alakítunk. Pártunk az ellenzéken nem üres demagógiában élte ki magát. Tanult és dolgozott. Most, hogy kormányra kerültünk, kész törvényjavaslatokkal jövünk. Gyorsan és nagyon jól fogunk dolgozni, az ország sürgős cselekedeteit vár.

— Tábornok az új kormány közlekedésügyi minisztere és belügyminisztere is — vetették közbe. Az erdélyiek nagyon fáznak a tábornokoktól.

— Ne féljenek tőle — felelte Banescu. Vaitoianu tábornok személye garancia az elkövetkező választások szabadságának és tisztaságának. Ő vezette le azokat a választásokat is, amelynek nyomán Vajda Sándor került a miniszterelnöki székbe. Aztán vannak a kormányban más tagjai is. Ismerem jól a Duca és Sasu demokráciáját. Pártunkban szocialistáknak tartják őket. Duca alapította meg a falusi szövetkezeteket, amelyek megszabadítják a falu népét a bankok uszorájától. Banu az új művészeti miniszter, a „Flacera” folyóirat szerkesztője, egyike Románia legmodernebb íróinak. A liberálisok uralmától csak egyes bankérdekeltségek félnék.

gesen és alázatosan eljárnak. Bratianu okos ember. „Ha a király velem, ki ellenem?”

Es ez az az érzés, ami a bizalmatlansági szavazat után a parlament épületéből kitóduló tömeget is elfogta. Látták, hallották: a képviselők végre megmondták a magukét. Nincsenek bizalommal a kormány iránt. És nincsenek bizalommal senki iránt, aki nem az ország összalakosságának az érdekét egyesíti. És mégis. Jól beszéltek, ime, a kormány is megbukott és az utat is megjelölték, amelyen ezentul haladni kell, de valami elvégzetlenség maradt még mindig a szavak és a szavazatok után.

Es lehetetlen nem ugyanezre gondolni: Bratianu következik...

Ben Ami

Nagy szacharin-csempészet Nagyváradon

Két hollandiai kereskedő papiroshálóiban csempészte be a szacharint

Az Uj Kelet tudósítójától.

Nagyarányu csempészügy foglalkoztatja a nagyváradi vámhatóságokat, melyek kénytelenek voltak a sziguranca segit egét igénybe venni, hogy kiderítsék a csempészes részleteit. Az ügynek névtelen feljelentés alapján jutottak nyomára. Eddig még ismeretlen tettesek negyven kilogram szacharint csempészték át a határon, hogy elárasszák vele az erdélyi piacot. Az eset nagy port vert fel Nagyváradon, holott ebben a határszéli városban igazán napirenden vannak a kisebb-nagyobb csempészek és más visszaélések a vám körül.

A szenzációs ügy középpontjában két hollandiai kereskedő áll. Ez a két kereskedő megbízást adott a nagyváradi Kirschner importcégnek, hogy részükre nagyobb mennyiségű könyvkötészethez szükséges kartonpapírt rendeljen meg egy németországi gyárból. A cég természetesen megtette a rendelést, a papír meg is érkezett a vámhoz, ahol Draghici vámtiszt szabályszerűen megvizsgálta a szállítmányt. Több bálát felbontott, hogy a papír minőségét megállapítsa, mert eszerint kell a vámot kivétnie s mivel a bálák eredeti gyári csomagolása sértetlen volt, a papírt minden további nélkül elszállította a Kirschner-céggel.

Két nap múlva névtelen feljelentés érkezett a kolozsvári pénzügyi államtitkárhoz. A feljelentés azt adta tudomására a rezortnak, hogy a Kirschner-cég címére érkezett papírral együtt nagyobb mennyiségű szacharint csempészték be Nagyváradra. A szacharin behozatala, mint minden cukrot termelő államban, Romániában is tilos s az orvosi használatra szükséges mennyiséget a gyógyszerközpont külön importengedéllyel hozza be vámentesen és ő osztja szét az állami intézmények között.

A feljelentés alapján bizottság szállott ki az államtitkárság részéről, mely maga mellé vette Draghici vámtisztet és újra átvizsgálták az import cég raktárában elhelyezett papírt. A bálák felbontásakor kiderült, hogy egyes bálák alján ritka ügyességgel úgy vágták ki a papírlemezeket, hogy azok egymásra rakva zárt üreget képeztek s ezekben az üregekben papírszátkba csomagolva helyezték el a szacharint. Az így napfényre került szacharin értéke megközelíti az egymillió leit. A csempésztett cukorkivonatot a papírral együtt lefoglalták és megindították a nyomozást. Az importcég megbízóira, a két ismeretlen helyen tartózkodó holland kereskedőre hárítja a felelősséget és a gyárra, mely valószínűleg segédkezet nyújtott a szacharin átcsempészéséhez, Kirschnerék védekezését eléggé indokolja az a tény, hogy az áru két napig feküdt a raktárunkban és hozzá sem nyultak, mert fogalmuk sem volt, hogy a papír között tiltott árut hoztak át a határon. A sziguranca s a vámhatóságok most a két állítólagos hollandiai kereskedőt keresi.

A múlt évi költségvetéssel fogják ezidén is kormányozni az országot. Bukaresti munkatársunk jelenti: Politikai körökben elterjedt hírek szerint az 1922—1923 évre nem készítettek új költségvetést, hanem továbbra is az 1921—1922. évi budgetvel fognak kormányozni.

— Marmarosch Blankék — szól közbe Josef Popovici, a szláv filológia tanára a kolozsvári egyetemen, aki az egész beszélgetésben élénken részt vett. Pedig nincsen rá okuk, hiszen Constantinescu és Banu nemcsak miniszterek az új kormányban, de igazgatósági tagjai is a Marmarosch banknak.

— Erdélyt ellenségeink informálták — folytatja Banescu. Mi nem hangoztatunk üres szölamokat, várjanak pár hétig. Meglátják cselekedeteinket és megváltozik a véleményük. Régi tradíciók kötnek bennünket a a demokráciához. A pártot Juon Bratianu alapította az 1848-i nagy emberi eszmék hatása alatt.

— Az öreg Bratianu a román Kossuth Lajos volt — mondja Popovici, aki Budapesten is egyetemi tanár volt. Csak nagyobb szerencsével dolgozott.

— Honnan van Önöknek pénzük? — kérdeztük.

— Juon Bratianu hét gyermeke szegény ember volt — mondja az elegáns Banescu. A nemzet halála társadalmi uton hozott össze egymillió leit és azt neki ajándékozta. Ezzel a pénzzel jól gazdálkodtak és most van. Azért a mai miniszterelnök gyalog jár, nem mint az erdélyi „nagy demokráta”, akik autó nélkül nem tesznek tíz lépést.

— Ami Romániában demokratikus reform, mind mi csináltuk. A jasi alkotmányozó nemzetgyűlésen Bratianu Jonel indítványára szavazták meg a mai agrárreformot. A proporcionális választójogot ugyancsak mi iktattuk törvénybe és az utódok még mindig nem terjesztették ki ezt a csatolt területekre is.

— Az erdélyi nemzeti párt ellentállásától nem fél a kormány? — kérdeztük és még hozzátettük: Ugy tudjuk, hogy a blokkba tömörült kilenc párt nem hajlandó résztvenni a választásokon.

— Ha nem vesznek részt, majd megválasztanak bennünket, ők meg lejárják magukat. Mi Erdélyt erdélyi szellemben és erdélyiek által fogjuk kormányozni, de államot az államban nem törünk. Az államtitkárok és a prefektusok csak erdélyi politikusok lehetnek. nekünk regátbelieknek nincsenek személyi ambícióink. Nem tudom: mivel jobb az ő erdélyi emberei, mint a mieink. Metes Péter több, mint Pordea doktor? Cosma Aurél és Sigre Miklós kevesebb érdemeket szereztek, mint Groza és Hortopan?

Hortopan nem is volt erdélyi, soha nemzetiségi embert nem látott.

— És külpolitika?

— Szövetségeinkkel békés és baráti viszonyt fogunk fentartani. Ha felkeresnek bennünket, mint kedves vendégeket szívesen láltjuk őket saját házukban, de ragaszkodunk hozzá, hogy ez a ház valóban a saját házuk legyen.

— Hiszem nem fognak épen örülni Bratianunak — mondja Popovici — de csak azért, mert tudják: a liberálisokkal nem lehet olcsón megalkudni.

A zsidókérdésre térünk át.

— Dehogyan vagyunk mi antiszemiták. A zsidóság megtalálja alattunk a maga érvényesülését. Nemzeti gazdaságpolitikánk mellett a legjobb üzleteket lehet csinálni. A valutát emelni fogjuk, a pénzkrisis pár hét után megszűnik.

— A nemzetiség kérdésében a trianoni békeszerződés alapján állunk. A zsidóság kulturális jogait elismerjük. Ha a cionisták politikailag is önálló kisebbséggé óhajtják megszervezni a zsidóságot, ennek a törvényes formák között akadályja nincsen.

— Vaitoianu tábornokot — szól közbe Popovici professzor — zsidó származásának tartják és ezt szemünkre is vetik.

— Választani fogunk — fejezi be a beszélgetést Banescu — többséget szerzünk és kormányozni fogunk. Mindenki meg fog róla győződni, hogy csak mi tudjuk megszűntetni azt a babylonizmust, amely ma az állami élet minden megnyilvánulásában uralkodik.

K. B.

Revolveres botrány a magyar nemzetgyűlésen

Benicky és Gömbös revolveres vitája

Az Uj Kelet tudósítójától.

Budapest, január 21. A nemzetgyűlés péntek délelőtti ülése váratlan botrányba fullt. Szilágyi Lajos nemzetgyűlési képviselő délelőtt félbeszakított beszédét, amelyben összefoglaló kritikát akart mondani a jelenlegi helyzetről, folytatni akarta és épen ahhoz a passzushoz ért, hogy a jelenlegi államfő nem respektálja a nemzetgyűlés többségének akaratát. Botlik elnök megvonta Szilágyitól a szót és az államfő személyének a vitába vonásáért Szilágyit rendreutaította. A kisczardapárton taps hangzott föl Botlik szavaira, ami ellen az ellenzék viharosan tiltakozott. Szilágyi tovább akart beszélni, de Botlik felfüggesztette az ülést. Szilágyi a folyosón kijelentette, hogy nem engedí magát terrorizálni és tovább fog beszélni. Az ülés megnyitása után az elnök megkérdezi, hogy kit illet a szólás joga. Szilágyi feláll és nyugodtan folytatja beszédét.

A kisczardák Szilágyi beszédére óriási zajban törtek ki, az ellenzék kórusban kiabálta, hogy Szilágyit illeti a szó. Közben a soron levő Pröhle is feláll, hogy beszédét megtartsa. Az ellenzéken többen a padot verik, hogy Pröhle beszédét megakadályozzák, mire az elnök kénytelen a gyűlést ismét felfüggeszteni. Percekig tartó szünet után az elnök ismét megnyitja az ülést és bejelenti, hogy Szilágyinak joga van a házszabályokhoz szólni, minnek kapcsán mentsegeit előadhatja. Szilágyi erre kritizálni kezdi az elnök intézkedéseit és kijelenti, hogy bármely képviselőnek

jogában áll az államfő cselekedeteit bírálni.

sőt azokért felelősségre is vonni. Az elnök ismét megvonta Szilágyitól a szót, mire Benicky izgatottan a Ház asztalához rohan és öklét rázza a kisczardák felé. Néhány perc múlva az elnök ismét megnyitja a gyűlést és indítványozza, hogy Szilágyit utasítsa a mentelmi bizottsághoz. A nagy zajban csak annyit lehet kivenni, hogy a kisczardapárt egységesen feláll és a kijárat felé készül, mire az ellenzék viharos kiáltásba tör ki. Andrassy, Benicky, Weisz Konrad, Lingauer és Szegő József zsebkendőket lobogtatnak az elnök felé. A kisczardák a Ház minden oldaláról az ellenzék tagjai felé közelednek. Ekkor jön be Gaál Gaszton elnök is, aki eddig távol volt. Informáltatja magát az eseményekről, átsiet az ellenzéki oldalra és heves hangon rászól Fangierre:

— Uriemberek nem tesztek ilyesmiket. Ha ti így viselkedtek, hogy tudjuk akkor a csizmásokat rendben tartani!

Benicky felugrik és izgatottan Gaálhoz lép, akire ráordít:

— Tiltakozom az ellen, hogy mi ne volnánk uriemberek.

Gaál erre megragadja Benicky vállát és néhány lépéssel hátrálódik. Benicky újból közeledik Gaálhoz, mire Gömbös Gyula Benickyhez rohan, teljes erőből megüti és kezével a hátsó zsebe felé nyúl. Egy pillanatra mindenki megdermed és csak Somogyi István hangja hasít a levegőbe Gömbös felé:

— Az Istenért mit akarsz tenni, szerencsétlen!?

Ebben a pillanatban Benicky is zsebébe nyúl és revolvert ránt elő. A kritikus pillanatban Macky Emil Benickyhez ugrik és felfogja a kezét. Gömbös halálsápadtan kiabálja a körülállók felé: Megütötte az elnököt!

Somogyi: Nem ütötte meg!

Gömbös: De igen!

Ebben a pillanatban érkezik Bethlen miniszterelnök, aki izgatottan kérdezi, mi történt. Botlik az egész jelenet alatt nem volt az elnöki székből, hogy evvel is dokumentálja, hogy az esemény nem az ülés alatt történt. Ezután a képviselők kitódultak a folyosóra és óriási izgalom közt tárgyalták az eseményeket. Mindenki másképp látja és mondja el a dolgot. Benicky szerint Gaál két öklével a vállára csapott és Gömbös hátulról megütötte. Megfordulva látta, hogy Gömbös a hátsó zsebe

felé nyúl mire ő is elővette a revolverét Gömbös szerint Benicky mellett kidüllesztve ment Gaálnak, amire Gaál visszadobta. Az ő impressziója szerint Gaál volt a megtámadott s ő ezért szölt bele öklével az eseménybe, azonban revolverét nem vette elő.

Még vitakoztak a képviselők, mikor megszólaltak az ülés kezdetét jelentő csengők. Rövid zárt ülés után Szilágyi bejelenti, hogy az elnök megvonta tőle a szót, pedig ha tovább engedte volna beszélni, akkor nem történt volna ez a sajnálatos botrány.

Az ülés után Benicky segédei útján provokáltatta Gaál Gasztont és Gömbös Gyulát. Gaál és Benicky szombaton reggel kardpárbajt vívtak, amelyen Gaál egy háromcentiméteres laposvágást kapott a hüvelykujja fölött. Párbaj után a felek kibékültek. A Gömbös-Benicky párbajt vasárnap reggel tartják meg.

Hefferich és Stinnes hevesen támadja Rathenaut

A génuai konferencia előkészületei

Az Uj Kelet tudósítójától.

Közép-európai politika sarkpontja e pillanatban a génuai konferencia. Egyike lesz a legnagyobbarányú politikai eseményeknek. Franciaország váratlan magatartás után ügylészott, mintha ez is balul végződne még mielőtt megkezdődött volna. Poincaré obstruált. Az amerikai trószpolitika vétót emelt, mert Oroszországot is meghívták. Oroszországnak se nagyon akaródzott elmenni. Lenin ellenzéke, a szélső kommunistaszárny a kapitalista hatalmak csalafintaságának minősítette az egészet, mondván, Génuai csak arra való, hogy a proletár Oroszország újabb jelentős téren megalkudjon és kompromisszumot kössön a burzsoáziával.

De a génuai konferencia gondolata a világbeke és a világ konzolidáció méhében fogantatott s ez a magnetikus gondolat kezdte leszerelni és magához vonzani a leghajthatatlanabb ellenzőket is. Franciaország részt vesz. Mind határozottabban merül fel a szándék, hogy maga Poincaré jelenjen meg a konferencián. Minthogy Angliát maga Lloyd George és Olaszországot Bonomi miniszterelnök képviseli, az ezes, sőt ravasz francia miniszterelnök is jónak látja a személyes jelenlétet. Poincaré különben a kamarái bemutatkozón sokkal szelidebbnek mutatkozott, mint eddigi nyilatkozataiban és hírlapi cikkeiben. A gyakorlati politika négy-öt napos vesszőfutása elég volt arra, hogy így beszéljen. „Nem fogom a multak politikáját csinálni, hanem azt, amit az események előírnak. Ne ítéljenek meg a multam szerint, hanem a jövőm alapján. Amivel korántsem akarom mondani, hogy a multamat megtagadom.”

Amerika is hajlik az elmenetelre. Oroszország is. Carszki Moszkvában azt mondotta a „Daily Herald” tudósítójának, hogy Oroszország nagy sikert vár a génuai konferenciától. Már maga az orosz meghívás és a versaillesi szerződésen, s a béke revízióját jelenti. Ebben a megvilágításban érthető Franciaország húzódozása, mert Franciaország csökönnyösen ragaszkodik a Versaillesben kötött békeszerződés minden pontjához és betűjéhez. A „Pravda” szerint Lenin nem utazhat Génuába, mivel merénylőtől kell tartania. Bonomi olasz miniszterelnök ugyan őt magát hívta meg s a meghívóírásban biztosította, hogy mindent megtettek az orosz delegáció biztonságának a megőrzésére. De Lenin tudja, hogy ellenségei könnyen hozzáférhetnek.

Az olasz kormány lázasan készül a konferenciára. Génuai város polgármesterét utasította, tegye meg a kellő intézkedéseket, hogy a delegátusok elszállásolása biztosított legyen. A konferenciát a királyi palotában fogják megtartani. Eddig háromszáz újságíró je-

lentette be érkezését. A németek öt delegátussal fognak szerepelni.

Németországot ezidőszerint a cannesi eredmények és Rathenau javaslatai foglalkoztatják. A mai berlini minisztertanács nagyon viharos volt. Hefferich és Stinnes heves támadást intéztek Rathenau politikája ellen. A minisztertanács ezekkel a támadásokkal foglalkozott. Wirth kancellár kijelentette, hogy kabinetkérdést csinál Rathenau adótörvényeinek elfogadásából. A szocialisták elhatározták, hogy támogatják a kormányt.

Az asszimiláció birodalmában

Az Uj Kelet tudósítójától.

Kolin, jan. 19. Kolin, kis csehországi város: jajongani kellene rajta, ha a történelem arra nem tanítana, hogy a zsidóság soha el nem pusztul, csak megtárad, elhalványlik átmenetileg egy-egy vidéken.

Tudvalevőleg Cseh- és Morvaország rengeteg zsidó tudóst adott a világnak, főként a XVII- XVIII-ik században. Városaik: Pápa, Kolin s. b. gyűhelyei voltak a zsidó tudásnak és előkelő szellemnek. Ma pedig: Cseh- és Morvaországban a zsidóság dicső multját — a temetőik jelzik. A temetőik öregek, sokszázévesek és a mohos, földbesüllyedt köveken gyönyörű héberséggel dicsékszik a zsidó tudás, a Tan felmagasztalást adó birtoklása. Egyes községek elhanyagolt levéltárában irodalmi értékű évszázados irások öregszenek nehezen olvasható halványra.

Ilyen Kolin zsidó községének multja is. S ma: még áll a régi templom, még papja, metszője és szegényei is vannak a hitközségnek. Mindezek azonban már csak a régi alapítványok kamataiból élő rekvizitumok.

A városban még száznál több zsidó család lakik ugyan, istentisztelet azonban csak különleges alkalmakkor van és alig három-négy háztartás vagat a metszővel.

Kolinban lakó barátommal sétálás közben ismerem meg ezeket a részleteket. Meglepődésemet látva, barátom a csehországi zsidóság helyzetét így vázolja:

— Kolin még most is szép zsidó község, azonban az ország más száz községe már teljesen elpusztult. Így szülővárosomban, Podjebradyban vagy huszonöt esztendővel ezelőtt halt meg a kántor (metsző), a pap csak most néhány éve, de azóta sem kántorunk, sem papunk.

— Hát nincs rituális háztartás a városban — kérdelem tőle.

— Van — feleli — az öregek háztartása az, mert ezek sertéshúst nem használnak.

— Ennyi?

— Ennyiben rituálisak a konzervatív öregek...

A helyzet történelmi ismertetése kedvéért még el kell mondanom, mi okozta a zsidóság ilyen elfordulását.

A huszita mozgalom, annak idején rokonszenvezett a zsidósággal, amely segítette is anyagilag Husz reakcióellenes ténykedéseit. A mozgalom megbukásával Csehországban is urrá lett az ellenreformáció, mely természetesen a zsidókon is bosszút állott. Minden eszközt megragadtak arra, hogy a zsidóságot némettől neveljék s ez II. József alatt már tökéletes sikerrel is járt.

A zsidók német nevelést adtak gyermekeiknek s így a cseh nép hovatovább ellenséges szemmel nézte a németiséggel, illetve a Habsburgokkal „szövetkezett” zsidóságot.

Ennek eredménye volt aztán, hogy a mintegy félszázaddal ezelőtt erős lendületet vett cseh nemzeti mozgalom a zsidókat ellenségei sorába számította.

A fiatal zsidó generáció, melynek érvényesülési útját ezzel elzárták, most már a teljes asszimiláció útjára tért s vagy cseh-izraelitává vedlett, vagy a leggyakrabban, felekezeten kívüli csehbe nacionalizálódott.

Igy szűntek meg hovatovább mind a zsidó iskolák és vesztették el jelentőségüket

és hivatásukat a zsidó hitközségek és más intézmények.

Ma zsidó élet Prága, Brünn, Pilzen és Ostrava kivül alig egynehány városban van. Zsidó iskola pedig, a prágai héber állami iskolán kívül csak egynehány. A helyzet egészen kétségbeesett volna, ha azt nem látnók, hogy a zsidó nemzeti eszme térhódításával lassan visszatér egyes körökbe a zsidóság megismerése iránti törekvés.

Csak, aki Cseh- és Morvaország zsidóságát ismeri, tud hitte esküdni arra, hogy a vallás mellett és avval párhuzamban csak a zsidó nemzeti eszme képes az élő zsidóságot állandó életre menteni. G. A.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kladohivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

Ötezer évvel vissza, vagy két-ezer évvel előre

Osvát Kálmán jó magyar író vezércikkét írt, marosvásárhelyi lapjában a „Kalaniban”, fájradtan rezignált és iyer címmel: „Adakozzatok a Tarbutra”. Kevés köze van ennek a cikknek a Tarbuthoz, zsidósághoz, Uj Kelethez, aminthogy maga Osvát Kálmán is bevallja, — inkább csak kiindulópont fájradtan rezignált elgondolásokhoz, keserű izű belátásokhoz. Mégis, Osvát Kálmán, jó magyar író, egyetlen, muszájból írt vezércikkben, egészen más dolgokról beszélve, sok tévedésen keresztül is: hányszor talált rá a mi igazságainkra — és megbocsáson nekem érte: anélkül, hogy akart volna, anélkül, hogy tudott volna fejlőle.

„Csak az jutott hirtelen eszembe, — írja Osvát Kálmán, — hogy világszenzációk, nemzetközi sorsdöntő konferenciák, háborus veszedelmek idején, — micsoda furcsa, de kellemesen ható meglepetésben részesedtünk, ha a Frakkos Véletlen elsőnek az Uj Keletet szervirozta reggelinkhez. Egy mohó pillantás alatt 5000 évet fordult az idő keréke visszafelé s nem volt már világháború, nem voltak konferenciák: volt csendes tiszta lét, imák a léghen, az ajkon, a szíven és egy mindentlító Isten a világ felett.

Egy pillantást kellett csak vetnünk az Uj Kelet-be a vezércikk helyére. Sanremo? Portoroze? Washington? ... Nevetséges! Jó, ha kopfcikkhez jutottak az Uj Keletben. Ellenben szült, egy előimádkozó basszbaritonján szült a vezércikk: Adakozzatok a Tarbutra!

És a nyomtatott betű szuggeszciója hatott. Ha egy nagy napilap, nagy világesemények estéjén a Tarbutról ír vezércikkét — akkor azok a világesemények nem is olyan nagyok és a Tarbut sokkal nagyobb. És én nem mutó hálfával tartozom az Uj Keletnek ezért a bölcseségért és még többel az ötezer éves múltba ringatásért.”

Sok tévedésen keresztül, maga sem akarván, maga igazait írva, de sokszor talált rá jó magyar Osvát Kálmán a mi igazságainkra. Csak Sanremo nem ne említett volna. Nem: Sanremo nem volt jelentéketlen valami nekünk Kár, hogy nem tudja Osvát Kálmán: nem visszafordult az idő keréke ötezer évvel, hanem épen az időnek kétezer év óta álló kerékét ott lendítették vjraforgásnak Sanremóban: ez a mi igazságunk. Ott született meg a mi Uj Zsidóországunk és bi-ony, ott született meg a mi Tarbutunk is. Mert idő kerékéről szólván, ez a mi igazságunk: az új forgásnak lendített idő kerékében egy erős kiülő a mi Tarbutunk: a zsidó, a héber iskola. És igaz van Osvát Kálmánnak: azok a nagy világesemények, bizony, nem is olyan nagyok — nekünk. Mert mindenekelőtt és mindenekelőtt való az élet, a magunk élete. Nem önzés ez, de becsülettel kimondott örök igazság. És a mi igazságunk: zsidó iskola nélkül nincs jövőd zsidó élet, nincs Zsidóország és hídva volt Sanremo. Mert így igaz ez: Sanremo szült meg a Tarbutot, de a Tarbut adja meg jogosságát és életerejét Sanremónak. Ezért az, hogy nagy világesemények estéjén, mi igen: Tarbutról írunk vezércikkét.

Jó magyar író, Osvát Kálmán, mégis, akaratlanul is, hogyan rátalált, vagy csak rásejtett zsidó igazságokra. Jó magyar író Osvát Kálmán: zsidók között, de sokan vannak még akik értelmetlenül állanak ha szemüket szurja az irás és fülléket hasogatja a mi szavunk: „Adakoztatok a Tarbutra!”

„Sohse fogom magamnak megbocsátani, hogy az első felhívásnak nem engedelmestem és nem adakoztam a Tarbutra” — így fejezi be Osvát Kálmán kissé keményes hangon cikkét. Hát hogyha még tudna, hogy mi az a Tarbut. Hogy a Tarbut: a zsidó iskola. Egy életért birkózó nép jövődöje, kul-

turája, fiatalsága, jövődö generációja: maga az Élet. Milyen megértéssel, milyen lelkesedéssel írt volna akkor! És még így is.

Zsidó igazságokra rásejtő Osvát Kálmán magyar író: zsidók között de sokan vannak, akik betűkből és hangokból, csak a szurást és hasogatást érzik: és nem hallják kizengeni a maguk igazságát. Ugye, ugye. Milyen furcsa ez és milyen ostoba. g. j.

— Ujra megkezdődtek a gyulafehérvári koronázási építkezések. Bukaresti munkatársunk jelenti: A gyulafehérvári koronázási építkezések, amelyek néhány hónappal ezelőtt abbamaradtak, ismét megkezdődtek. Azt a termet, amelyben az egyesülést kimondták, román-bizánci stílusban átalakították. Jelenleg egy hatalmas freskón dolgoznak, amely Korvin Mátyást és Jánost, Shaguna és Sulu-tu metropolitákat, Maior Péter történetírót és a négy román szabadsághőst, Horiat, Clocscát, Crisant és Avram Jancut fogja ábrázolni. A festőművészi munkát R. Belleit végzi.

— Harmincötözer magyar család repatriált eddig Romániából. Bukaresti munkatársunk jelenti: Erdély és Bánát repatriáló hivatalainak a belügyminisztériumhoz beérkezett jelentése szerint harmincötözer magyar család, több mint kétszáz ezer személy repatriált eddig Romániából Magyarországra.

— A kolozsvári rendőrség új helyettes prefekusa. Tegnap érkezett Kolozsvárra Mihalescu volt bacau rendőrigazgató, akit a Take-kormány nevezett ki subprefektusnak Kolozsvárra. Caracioni kapitányt, aki a rendőrprefektusi eddig helyettesítette, irodafőnökké léptették elő. Mihalescu subprefektus hűtőn veszi át a hivatalát.

— Ankéi az egyszázalékos adó ügyében. Január elsején jelent meg a „Monitorul Oficialban” a pénzügyminisztérium rendelete, mely a kereskedők által vezetendő napi jegyzékek kezelését megkönnyíti. A minisztérium felhatalmazza a pénzügyigazgatóságokat hogy azok a cégek, melyeknek rendes könyvelésük van, felmenthetők a napijegyzék vezetése alól. A rendelet értelmezése alapján nézetelés támadt a kereskedelmi kamara és a pénzügyigazgatóság között. Az igazgatóság úgy magyarázza a miniszteri rendeletet, hogy a részvénytársaságok és szövetkezetek, amennyiben strazzakönyveket vezetnek, jogszertűnek mentesek a napi jegyzékek vezetése alól, más cégek azonban csak oly esetben menthetők fel a kötelezettség alól, ha strazzakönyv vezetésére térnek át. Ezzel szemben a kamara azt az álláspontot foglalta el, hogy a magáncégek kérvényezéssel felmenthetik magukat a napi jegyzékek vezetési kötelezettsége alól anélkül, hogy áttérnők a strazzakönyv rendszerre, mely sokkal több nehézségbe ütközt, mint a napi jegyzékek vezetése, holott a rendelet ép ennek megkönnyítésére készült. A kamara ezügyben ma délelőtt 11 órára anketot hivatott össze, melyen memorandumot szerkesztenek a vezérigazgatósághoz, hogy ezt a kérdést tisztázza és hasson oda, hogy a kereskedők a rendeletben biztosított megkönnyítéseket valóban meg is kapják.

— A nagyzebeni Zsidó Leányegylet műsoros táncestélye. Szépen sikerült műsoros estélyt rendeztek január 12-én a nagyzebeni zsidó leányok. A nívós estélyt a 90. gyalogezred zenekara vezette be. Reserls Traum címmel gyermekballet volt a következő szám, melyet dr. Neumanné és férjének négykezes zongoraszáma követett. Szünet után Zuckermann Verlorene Jugend-jét és „Das Elend”-et Frida Schantzól szavaíta el dr. Neumanné. Az estély kimagasló száma az öt előkép volt: Rachel, Mózes imája Izraelnek az amalekiták feletti győzelméért (Róbert Leinweber eredeti terve után), Rebeka és Eliezer (Goodall festménye után), Lot megmentése (Lenwebernek a biblia alapján készült terve után), Löw rabbi prágai emlékműve (Ladislaus Salom eredetijének mása), melyekben Schlesinger Jentus, Grünblatt Gizi, Tessier Erzsi, Lövy Lajos, Straucher és Grünfeld S. szerepeltek. Az előadás tiszta jövedelmének egy részét az erdélyi nachla részére fordítják.

— Az Erdélyrészi Faegyesület gyűlése. Szombat délután tartotta az „Erdélyrészi Faegyesület” választmányi gyűlést Kolozsváron. Az ülés elnökévé Tischler Mór kolozsvári fatermelőt választották meg. Elhatározták, hogy az egyesület központját Kolozsváron fogják felállítani. Megválasztották a Bukarestbe delegálandó 21 tagot. Precizizották a választott bíróságok szerepét. A szakmák és körzetek közti egyenetlenkedések megszüntetésére elhatározták, hogy minden fontos ügyben az összesség érdekeinek figyelembevételével a központ fog intézkedni. Ezután elhatározták egy időszaki szaklap megindítását.

— Haggibbo: teadélután. Ma vasárnap délután 4 órai kezdettel tartja a Haggibbor nívós műsorral összeállított teadélutánját, melyen szimfónikus zenekar játszik. Műsor után tánc lesz.

— Tisztujítás a zsidói helyicsoportban. Január 14-én este tartotta meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség zsidói helyicsoportja ezidei tisztujító közgyűlést. Az új tisztikarban az összes frakciók mandátumhoz jutottak. Elnök lett Klein Mózes, alelnökök Wohlberg Zwi és Komornik Chaim. A választmányban a klacionisták részéről Ungár Adolf és Janovitz Emil foglalnak helyet, Grosz Hermann, Grosinger Simon és Sajovits Ferenc a mizrachistákat képviselik. Poalecionista tagok Grosz József és Fülöp Izidor, míg a Ceiré Ciont Brüll Ernő képviseli. A választás után Klein Mózes és Kohner Dávid delegátusok beszámoltak amásodik országrészi cionista konferenciáról.

— Jellinek Béla sikertelen szökési kísérlete. Jellinek Béla, a Fenyő-féle betörés főtettese, aki egyizben már megszökött és csak véletlenül került ismét rendőrkézre, a múlt éjjel újból megpróbálta a szökést. Még ki nem derített módon feszítővasra tett szert, mellyel ki akarta bontani a cella falát. De tuiságos zajjal dolgozott. Az örök észrevették, hogy meg akar szökni s ártalmatlanná tették.

— Megszakadt Románia postaösszeköttetése a Kelettel. Bukaresti munkatársunk jelenti: A „Servise Maritime Roumain” tengerhajózási társaság, amely eddig Románia és a keleti államok között a postai összeköttetést lebonyolította, fűtőanyag hiányában megszüntette hajójárait. A „Principesa Maria”, amelynek január 9-én Konstantinápolyba és a „Regele Carol”, amelynek január 13-án Alexandriába kellett volna indulnia, már nem futott ki a kikötőből.

* „Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger mellpasztillát csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

* Bolond az, aki ügynöktől vesz drága eszencet, míg nálam a legfinomabb likörkompozíciót megrendelheti utárvét mellett 75 lei kilogramonkénti árában. Glück Henrik Oradea-Mare (Naggyvárad). Calea Vict., volt Kolozsvári-u. 74.

KÖZGAZDASÁG

Román-cseh vasuti tárgyalások Kolozsváron

Az Uj Kelet tudósítójától.

A Románia és Csehszlovákia között lebonyolódó vasuti forgalommal kapcsolatban sok és alapos panasz merült fel. Nemcsak a személy-, de az áruforgalom is oly sok utánjárással és felesleges költséggel járt, hogy mindkét állam illetékes tényezői szükségessnek látták, hogy közös rendelkezésekkel könnyítsenek a helyzetet.

Január 23-án, hétfőn ülnek össze a román és cseh megbízottak Kolozsváron, hogy elkészítsék az új román-cseh határforgalmi menetrendet. Az új menetrend a szatmár-halmi-visóvölgyi román-cseh vonalakra vonatkozó rendelkezéseket fogja tartalmazni és hivatva lesz a két állam közötti viszony- és teherforgalmat a lehető legelőnyösebben lebonyolítani.

Az új menetrend elkészítése csak az első és igen jelentős lépés ahhoz, hogy a két állam közti gazdasági nexust minnél szorosabbá tegye. Az új menetrend meg fogja szüntetni, hogy az utazók félnapokat ácsorogjanak az elhanyagolt, kicsi határállomásokon és, hogy

az áruval megrakott teherkocsik hetekig vesztegeljenek a vágányokon.

Az új menetrend elkészítésénél a cseh részről 2 megbízott, a bukaresti központból 3 megbízott és a kolozsvári üzletvezetőség részéről 2 megbízott vesz részt. Az új menetrend előreláthatólag 2-3 nap alatt elkészül és február 1-én minden valószínűség szerint életbe lép.

— **Zürichi nyitás január 21-én.** Bukarest —, Bécs 15, osztrák bélyegzett 9, Prága 8-74, Budapest 75, Zágráb 170, Varsó 15, Berlin 255, Milánó 22-40, Newyork 515.

Tizenöt napig megfigyelik az exportállatokat. Románia állatexportja legnagyobb rész Aradon bonyolódik le. A földművelésügyi minisztériumnak tudomására jutott, az utóbbi hetekben kivételre kerülő állatok 75%-a a száj- és körömfájásban szenved, sőt takonykórosak is. A külföld bizalma szempontjából a földművelésügyi minisztérium átiratot küldött Arad város vezetőségéhez, melyben elrendelte, hogy az Aradon átmenő exportra szánt állatokat 15 napig megfigyelés alatt kell tartani. Amennyiben más határállomásokról is érkezik be oly jelentés, amely az export állatok betegségéről számolna be, ott is haladéktalanul elrendelik a megfigyelési határidő betartását.

Megváltozott kiviteli kommissziós díjak. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium egyes árucikkek kiviteli kommissziós díját a következőképpen módosította: sajt, kilogrammonként 1 lei, pamutrongy vagononként 350 lei, fűrészelt fa, fenyő és fenyőalpa köbméterenként 1 lei, faragott fa, köbméterenként 80 bani, hangszerfa köbméterenként 25 lei, tűzifa köbméterenként 10 bani fenyőtörzs köbméterenként 4 lei 50 bani. A gyapju és a pamutkelme, a konyak, a likőr, a szulfurikus és az acetikus éter, a fabutor és a bádogosáru kivitele minden kommissziós díj fizetésétől mentes. A rum és a glucose kiviteli kommissziós díja nem változott.

Magyarországon esnek a petróleumárak. Budapesti írák: Magyarországon jelenleg három nyersolajfinomítógyár működik, mégpedig az Olea Rt. Kőbánya, a Hazai Petróleumfinomító Rt. Budapesten és a Bihar-Szilágyi Rt. Erzsébetfalván. Ezek a gyárak a nyersolajat részint Lengyelországból, részint Romániából kapják. Az egész ország bőségesen el van látva, mert a nyersolajbevittelt újabb nagyon megkönnyítették, a többi országokban pedig igen nagy a túlprodukciónak. Az árak Magyarországon csökkenőben vannak, noha egyáltalán nem felelnek meg a külföldi paritásnak. A fogyasztás Magyarországon a téli hónapokban 500-600 vagon körül mozog. A petróleum kilója 40 koronába kerül finomított állapotban, míg a finomítatlan petróleum 37 korona.

Február 1-ig meghosszabbították a hadikárok bejelentését. Bukaresti munkatársunk jelenti: A hadikárok felülvizsgálására és megterítésére alakult bizottság a kárbejelentés határidejét február 1-ig meghosszabbította. A bejelentési kötelezettség csak azokra vonatkozik, akik az ellenséges (magyar, osztrák, német, bolgár, török) megszálló csapatoktól szenvedtek károkat.

SZINHÁZ

Uj színház Bukarestben. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni fővárosi színházszíndíktus nagytermében néhány nap óta új színház művészszemélyzete tartja próbáit. Az új színháznak „Teatrul Mic” (Kis Színház) a neve és Elvire és Pancovesco az igazgatói, akik főleg vigjátékok, Flers-Cavaillet és Shaw-darabokat vettek fel műsorukba.

HETI MŰSOR Magyar Színház

Vasárnap d. u. 3-kor: Stambul rózsája. [52-edeszer Olcsó helyárakkal.]

Vasárnap este: A beoltott Adolár. [Operettjüdság, 8-adszor. Általános bérletszűnetben. Rendes helyárakkal.]

Hétfő: Offenbach. [Általános bérletszűnetben. Rendes helyárakkal.]

Kedd: Carmen. (Aca de Barbu vendégjátékával. Kolbayval, Takácsal és Sugárral. A szokásos operahelyárakkal. Napibérlet 84. sz. D. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: Kis kadét. (Operettjüdság 8-adszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 85. sz. A.)

Csütörtök: Szerelm vására. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 86. sz. B.)

Péntek: Kék mazur. (Lehár-operettjüdság először. Premierhelyárakkal. Premierbérlet 20. sz.)

Szombat d. u. 3 órákor: Lear király. (Hetedik ifjúsági előadás igen olcsó helyárakkal. Előadó dr. Borbély István tanár.)

Szombat este fél 8 órákor: Kék mazur. (Operettjüdság 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 87. sz. C.)

Vasárnap d. u. 3 órákor: Sárga csikó. (Szentgyörgyi István főlépésével. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este fél 8 órákor: Kék mazur. (Operettjüdság 3-adszor. Rendes helyárakkal. Általános bérletszűnetben.)

Hétfő: Kék mazur. (Operettjüdság 4-edeszer. Rendes helyárakkal. Napibérlet 88. sz. D.)

Kedd: Kék mazur. (Operettjüdság 5-ödször. Rendes helyárakkal. Napibérlet 89. sz. A.)

A színházi iroda hírei:

Kék mazur. Lehár legújabb operettjének, a lázas izgalommal várt Kék mazur-nak pénteken este lesz a premierje. Kétségtelen, hogy az idei évad egyik legvonzóbb szenzációja lesz ez a premier, mert hiszen a Vig özvegy, Luxemburg grófja, Éva szerzője évek óta nem szerepelt új darabbal színpadunkon. A Kék mazur előkészületei Stephanidesz József karnagy vezénylese és Izsó Miklós rendezése mellett szorgalmasan folynak. Kolbay Ildikó, Sereg Marcsa, Berki József, Réthelyi Izsó, Nagy Gyula, Leówey fogják az új Lehár-operett főszerepeit játszani. Őt egymástutáni estére van egyelőre kitűzve a Kék mazur Péntekre (premierbérletben), szombatra (rendes bérletben), vasárnapra (általános bérletszűnetben) s hétfőre, keddre (mindkétszer rendes bérletfolyamban). Valamennyi előadásra árusítják már most a jegyeket. — Szerelm vására. A híres és izgalmas cselekvényű amerikai dráma, a Szerelm vására néhány hónapi pihentetés után csütörtökön este ismét színpadra fog kerülni, a főszerepekben most is Poór Lillivel, Tárayval, Baróti Erzsével, Oláh Ferencel, Izsákkal. — Keddén: Carmen Aca de Barbuval. Az a fenomenális siker, amit Aca de Barbu a Carmen csütörtök esti előadásán aratott, arra készítette az igazgatóságot, hogy a kitűnő művésznőt fölkerje, hogy megegyezzen játszani ezt a parádés szerepet. Keddén este tehát újra a Carmen-t adják Aca de Barbuval, de nem mint a múlt alkalommal fölemelt helyárakkal, hanem most a szokásos operahelyárakkal. A főszerepeket Kolbay Ildikó, Sugár és Takács fogják énekelni.

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**

Kiadó: **KADIMA kiadóvállalat r. t.**

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

NYILTTÉR*)

Nyilatkozat

A közvélemény előzetes tájékoztatása végett közlöm a következőket:

Az elmúlt ősz folyamán megvettem Hevesi József és nejétől a Str. Bucovina (v. Kiss-utca) 30. sz. alatti 2 szoba konyhás házas telket, amelyet, igényjogosultságom alapján, a lakáshivatal részemre egészben ki is utalt.

Ennek dacára — tisztán jóindulatból — megengedtem, hogy az egyik szobában lakó Csatt Ödön és neje továbbra is ottan maradhassanak, jóllehet ez az engedékenységem reánk nézve igen nagy terhet jelentett, mert ilyenformán mi hatan egy szobába szorultunk; sőt azt is kiállításba helyeztem nekik, hogy az idei tavaszon magam fogok részükre egy más szobás lakást keríteni s annak egy évi bérösszegét helyettük kifizetem.

A nevezettek azonban a leghálátlanabban visszaváltak az engedékenységemmel, amennyiben kiváltképpen Csatt Ödön — akinek féktelen és kibíratatlan szája üldözte ki a házból az előbbi tulajdonosokat is — egy idő óta állandóan olyan botrányosan mosdatlan szavakkal sértegeti feleségemet és gyermekeimet, hogy azt tovább már nem tűrhetem.

Ilyen körülmények között feloldva érzem magam minden erkölcsi kötelezettség alól, s a törvényben biztosított jogomat most már fentartás nélkül érvényesíteni fogom annál is inkább, mert a közöttünk fennálló áthidalhatatlan izlésbeli különbség lehetetlenné tesz számomra bármilyen más elégtételt.

SALAMON EDE.

(E rovatban közöltekért a beküldő felelős.)

Gazeta Antreprenorilor

(Vállalkozók Lapja) közgazdasági hetilap. Nélkülözhetetlen minden vállalkozónak és építőiparosoknak. Előfizetési ár 1 évre 120 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Mico 30. 3076-1

קרן קימת לישראל

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi iró- dájának kimutatása

(Folytatás az előbbi számból.)

A Szatmári Cionista Szervezet II. ligetje

Megboldogult Trattner Lajos és megboldogult neje Veress Jozefa kertje

Dr. Fried Ábrahám nevére esküvője alkalmával a Cionista Szervezet 50 lei, Schiffer Jeromos és neje 30, dr. Stern Mór 20 lei. (Eddig befolyt 1032 = 41 fa. (A Sz. C. Sz. II. ligetjébe eddig befolyt 941 fa = 15.532 lei) 100—

Kertek

A mezőtelegi zsidók kertje

Id, Lindenfeld Miksa 300, Feldmann Sándor 100, Rosenfeld Lajos, Fenyvesi Ferenc 20-20, Rosenberg Jakab, Schwartz Dávid, Faragó Sándor, Fuchs Mór, Melchner Elek, Ritter Aibert, Glück Mór, Schmuk József, Szilágyi Zsigmond, Fried Sándor, Östreich Lajos, Wegner Jakab, Grünbaum Jakab, Gerő Sándor, Gervai Bertalan, Rosenberg Lázár, Östreich Ede 10-10 lei (Eddig befolyt 610 lei = 24 fa.) 6.0—

Az „Ivria” Sport Egyesület kertje Brassó

Köpf Lázárnál 1921 november 1-én megtartott háza. vatáskor befolyt 345 lei, Deitel Emanuel 100 lei, kisebb adomány 5 lei. (Eddig befolyt 2450 lei = 98 fa. 450—

Az aradi helyicsoport kertje

Soborsin: Friedmann Samu Zsulca 60 lei, Gottlieb Ferenc és Hay Jakab 10, Marmorstein Ignác 10 és Klein Ábrahám 15 lei, mazkir megváltás címen chanukakor Kafka Jenő V. e. o. t. 68, és Heszkel Pubi II. e. o. t. 41 lei gyűjtött. (Eddig befolyt 314 lei = 20 fa.)

Berkovits Salamon és neje kertje Gyergyószentmiklós

Molnár Gábor hitk. jegyző gyűjtése: Hirsch Hermann, Lauer Samu, Grünberg Hermann 20-20, Nuta Mózes 15, Molnár Gábor, özv. Citromné, I. Tanenkov, Niszel S., Ham Sulem, Strul Lipót 10-10, kisebb adományok 60 lei. (Eddig befolyt 455 lei = 38 fa.)

A Székelyhídi Zsidó Ifjuság-kertje

Chanukakor rendezett teaestély jövedelméből 500 lei. (A buffetből 450 lei, Weisz Szerénke felülfizetése 50 lei.) (Eddig befolyt 500 lei = 20 fa.) 500—

Sándor Géza és neje kertje Fogaras

Stern Bernát chanuka-gyűjtése 74 lei. (Eddig befolyt 644 lei = 60 fa.) 74—

A Bónot Haalija Cionista Leányegylet kertje

Öhlbaum Etus Kurt Blumenfeld nevére 1 fa 25.—

Dr. Fehér Ferenc kertje Nagyvárad

Chanukakor gyűjtöttek: Moskovitz Kata és Klein Rózi 144 lei, Klein Imre és Schwartz Sándor 48, Weisz Miklós és Sándor József 24 lei, Illés Imre és Fried István 40 lei, Rottmann Emma és Katz Leona 108-50, Fischer Olga és Klein Helén 49, Weisz Ibolya és Rózi 55, Róth Jenő és Winkler Pál 47, Benedek Jenő és Bárány Andor 18 lei. (Eddig befolyt 531-50 = 21 fa.) 531-50

(Folytatás a következő számunkban.)

Rum- és likörgyárosok figgelmébe

Eredeti

ANGOL RUMESSZENCIA

valamint az összes egyéb fajtájú esszenciák versenyen kívüli minőségben kaphatók. Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 2706-I

„Continental” esszenciagyár, Kolozsvár, Kintzsi-u. 6 szám.

Gyöngörű képrámák érkeztek minden kivitelben

Fischer-üvegüzlet
Cluj, Piata Unirei 13. 3113-1

SZÖRMEHIVATAL KÜLÖNLEGES- SÉGEK NAGYRAKTÁRA DÉRY SZÜCSMESTERNÉL, STR. MEMORANDULUI (UNIÓ-UTCA) 3. TELEFON INTERURBAN 12-12

Pályázat

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség pályázatot hirdet központi irodája mellett működő Palesztina-Hivatal titkári állásának betöltésére. Pályázhatnak olyan egyének, kik megfelelő képzettséggel rendelkeznek, a hivatal adminisztrációs és szervezői munkájának végzésére. Elfogadhatnak olyan ajánlkozók is, akik egyelőre csak félnapos munkára vállalkoznak. Héber és német nyelv tudása feltétlenül előnyben részesül. A pályázatot — az iskolai végzettségnek, eddigi működésnek, nyelvismeretnek és fizetési igényeknek pontos megjelölésével — f. évi január hó 26-ig írásban küldendők be a hivatal címére (Cluj, str. Avram Jancu 18.), melynek véleményes javaslata alapján fog a szövetség az állás betöltése felett dönteni.

Cluj, 1922 január 10. 5682 tévész 10.

AZ ERDÉLYI PALESZTINA-HIVATAL.

Mindennemű hülés, csúz, rheuma egyedüli biztos gyógyszer a

„Rheuman“

Kapható az 3078-1

„Aesculap“

gyógyszertárban Campeni-Topánfalván

Kis üveg 12.— lei
Nagy üveg 22.— lei

Naponia postai szállítás!

Kereskedők figyelmébe!

Cérna (kutyafejű márka gar. 400 yardos)

DMC himző, harangcérna 30—100-ig,
CTI alsószál (Sewing) Aida kötőpamut nagy tétélekben érkezett

Landesmann és Weisz
céghez, CLUJ, Uránia-palota az intrai cérnagyár erdélyrészi lerakata.

Hölgyeim figyelem!

A központi hölgyfodrász és manikűr szalonban

a női fodrászat minden ágát u. m. hajfonatok és transformatiók (parókák) készítését, hajfestést, ondulást, hajmosást, manicürt személyesen végzem.

Hajfesték minden színben és összes kozmetikai cikkek kaphatók.

Terkál volt üzletvezetője

Péterfy Juliska
Cluj, Wesselényi M.-utca 13. udvarban.

Pályázat

A tasnádi izr. hitközség egy jó בעל תפילה azonnal betöltendő metszői állásra pályázatot hirdet. Megkívánatik, hogy 3 ort. rabbitól קבלה-val bírjon. Fizetés megegyezés szerint. Pályázatok, melyben eddigi működés és családi állapot megjelölendő, elnökhöz nyújtandók be. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg. Tasnád, 1922 január 10.

Fischer Károly
elnök megbízásából
Mord Henrik
jegyző.

Au Bon Gout

Bárdos Jenő

párisi és bukaresti áruházak lerakatainak farsangi ujdonságai megérkeztek
Főtér 4.

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblaüveg, karlsbad porcellán és Dítmár-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH R.I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

1268 TELEFON 71.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Breuer és Róna

nemzetközi szállítási és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurban telefon 5—55.
1240

Szállít bármely országból egész Románia területére vagonfeketeket és darabárakat biztosítással. Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

Ujrafoncsorozás!

Péchy és Társa

Finntükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-utca) 20 megkezdte: 1270 Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Hetenként friss szállítmány 1304

Clark és olasz cérnákból, D. M. C. pamutokból, Grohmann 48 és 24-es cérnákból és mindennemű rövidárúkból érkezik

Blum Testvérekhez

Nagyvárad—Oradea-Mare. — Telefon 703.

GRÜNWALD

Üvegcsiszolóda, tükörárugyár és

Épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-u. 16

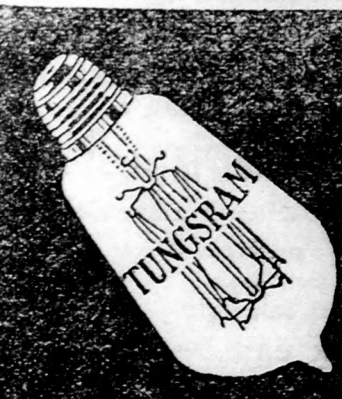
tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök újrafoncsorozást
Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy rak-tára. 1292

Gutfried és Herskowitz
Oradea-Mare — Nagyvárad
Piata Unirei 12.

1289

Erdély legnagyobb és leszolidabb importörjei. Állandó gyári lerakat Chemnitz kötélt-szövött árukban, ugymint horgolt nyakkendők, mindennemű harisnyák, szvettérek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D. M. C. cérnák és pamutokban.
Megrendeléseket poszán eszközölünk.

TUNGSRAM

Tungsrám Villamosság R. T. Cluj, Kőmálfa-utca 25. Telefon 201. 1281

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Perfekt gyors és gépirót keres azonnali belépésre az Uj Kelet szerkesztőségé. Jelentkezni lehet délelőtt 11-től délután 6-ig Calea Regele Ferdinand 48.

Férjhez adnám intelligens izraelita hugomat berendezett lakással, keletgyével és hozományával, csakis intelligens 30-45 éves izraelita úriemberhez. Teljes című levelek az alábbi címre küldendők: F. Sándorné. Nagyvárad. Szaniszló-utca 15. szám.

Uj, rövid zongora Lauberger bécsi, elsőrendű dupla pedálú eladó. Érdeklődni Fraternitáshoz, Kaufman Armin, Cluj, Honvéd-u. 16. Telefon 4-55.

Zsakett és mellény kitűnő állapotban eladó olcsó áron. Cím az Uj Kelet kiadóhivatalában. 3113-I

Kötő és horgoló gyapjufonal 40 színben legfinomabb minőségben a napokban megérkezik SIPOS JENŐ céghez. P. Unirei 17.

Előlrásos hitelesített űrmértékek nagyban gyártása 1296
GRÜNWARD JAKAB
villanyerőre berendezett gyárban legújanyosabban szerelhetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

CURORRA és CSOKOLÁDÉ raktár
LUSZTIG és NUSSBACHER Cal. Reg. Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett. 1277

1276
Megnyitottuk **WIENBEN**
is Vollzeile 15 szám alatt internacionalis szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására Gyűjtőkoci forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevelek felülvizsgálása és díjtöbbletek kiutalása, Kömpont: Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kirendelt-ségek minden határon. **DEUTSCH TESTVÉREK**

A kormány engedélye alapján, „Erdély és a csatolt területek orih. izr. Központi Iroda“ felügyelete alatt a Timisoarai „Bega“ (ezelőtt „Hungária“) Gőzmalom Rt., Timisoara (Temesvár) a

HUSVÉTI LISZT

kizárólagos előállításával bízott meg. — Sürgős rendelések vagy közvetlenül a Központi Irodához, Bistrita, vagy a „Bega“ Gőzmalom Rt. igazgatóságához, Timisoara, intézendők. — Szállítási engedélyről és vagonokról a „Bega“ Gőzmalom Rt. gondoskodott. — Kormányrendelet értelmében a timisoarai „Bega“ Gőzmalom Rt. liszt-szállítmányai külön kedvezményes fuvardíjtétel mellett eszközöltetnek. 3142-I

Kilenc éves fiam és hét éves leányom mellé francia, német nevelőnőt keresek. Ajánlkozások a fizetési igény megjelölése mellett Fratti Poliké-cég címére Caransebes intézendők. 3126-I

Zsidó vallású 22 éves fűszerkereskedőségét átlást keres. Beszél román, német, francia, magyar nyelvet. Cím Weisz Mór, Cluj, Kriza-u. 18.

Booskor, moztalp, felsőbőr és szilgyártóbiatank
Allandóan nagy készlet készítyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. — Jelenlegi talp és booskor ára 65-70 lel. — vagonfételnél 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BÖRGVÁN,** Gyógygár-utca 1 — Gyógygár raktárral szemben — Telefon: gyár 3-86 - lakás 3-87 1278.

באלטיק-אמעריקא-ליניע

גענעראל פערטרעמונג פיר רומעניען
בוקארעסט, הויפט קאנטור קאליע וואקארשטי נומ' 60 — אויך פיליאלין אין גאנץ רומעניען
טעלעגראמע-אדרעסעס; באלטיק ליניע בוקארעסט.
דיע איינציגע אנגעזיע וועלכע מאכט טראנספארטען מיט דער גרעסטער פערזענלעכער בוי צום פארט „דאנציג“ בלויז אין 3 טעג, אין אן מען זאל בייטען די וואנאען. פון פארט „דאנציג“ גייען אב וועכענטליך נישט בעוויסטע שופען לאמוויע, ליטאניע, פאלאניע, עסטאניע, וועלכע מאכען רענעלמעסיע קורסעס מיט ועדה נוסע בעקוועמליכקייטען. די קאסט פון דעם איבערפארען פאן בוקארעסט נאך אמעריקא אדער פאן בוקארעסט בוי קאנאדא איז דאללאר 105 אין דעם פרייז פערשטערט זיך;
(1) דייע נעמיגע וויעס
אין וויע פאלש: (2) דאס איבערפארען מיט דעם בעסטען טראנספארט בוי צום פארט
(3) קווארטער עסטען אין קאנאטין אים פארט בוי אין מאן פאן אפפארען מיט דער שפף
(4) דאס איבערפארען מיט דער בעסטער שפף קיין אמעריקא אדער קאנאדע
וויא אויך איין כשרע היבע.
ווענען איפארמאציעס אין די וער בעציהונג קענען זיך ווערען צו אונזער פירמא. איפארמאציעס ווערען געגעבען אימואסט אויך שריפטליך אויף אלע שפראכען.

Kereskedők!

Saját érdekükben látogassák meg az ujonnan alakult
Orient nagykereskedést
Cluj, Szép-u. 2.
Hol mindennemű fejkendőit és rövid-áru cikkeit legolcsóbb árakban beszerezhetik

Táblalüveget minden méretben, lámpaárut, 1262
kristályfehér lámpacső és csiszolt üvegárukat, demijonokat raktártól azonnal szállítunk
Ausländer Testvérek
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telefon 9-54.
En-gros! En-detail!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj-KOLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szappan-u. elején)
Allandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás. 1273
2-13 TELEFON ..... TELEFON 2-13

Engv

(csehszlovákiai áru) világos és sötét minőségben
Gép és varrószíjak chromcserzésű Metas-felsőbőr varrószíjak
3035-I
Reitter Ernőnél
Timisoara, P. Asanestii (Kütti-tér) 4. Telef. 238.

Haas Lipót

Linoleumraktára átköltözött Str. Universitatea (Egyetem-utca) 1. szám alá. 2928-I
Nagy választék padló bevonáshoz szükséges linoleumban, szövetszőnyegeken, vászos vászon, gumiarúk, esőkabátok zelluloidárúk, torna- és sárcipők, reggeli papucskok, fésűk, játékszerek stb.

Kereskedők figyelmébe!

Rózsahegy és más gyártmányú szövőfonál, Grohmann-fejtő kapható a most megnyitott
Judovics Lázár
engros üzletébe Cluj, (Kolozsvár) Calea Reg. Ferdinand v. Vesselényi Miklós-utca 11. szám.
Bejárat a Szép-utcai oldalán

Metropol kávéházban

négyszer hetenként FRITZ THELER karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangverseny 1271

Vadász és Tsa

villamossági és vízvezetési berendezések szerelési vállalata
Cluj, Egyetem-utca. — New-York épület.
Telefon: 2-14. 997 Telefon: 2-14.

Ruhanemű, vászon és harisnya szükségletét legolcsóbban a
Gerő Zoltán
áruházában szerelheti be. Cluj, Hosszu-u. 1.

Kássa A.

legolcsóbb géplakatos és villamoserő átviteli vállalat. Szakmája mindenféle gépek és motorok javítása, gyárak malmok és ipartelepek szerelését, bővítését, javítását jutányosan vállalja. Javitó műhely 1288
CLUJ-KOLOZSVÁR, Calea Victoriei 99. sz.

Legolcsóbban elsőrendű szalámi és naponta frissen készült hideg felvágottak kaphatók a
Huscarnok és Szalámigyar Rt.-nél
Cluj, G. Baritiu (Malom-u.) 8 alatt
Vidéki megrendelések postán, utánvét engros árban pontosan eszközölünk
Árjegyzék és ingyen!
Lebovits és Weinstock

Cluj (Kolozsvár)
Az üzent a amellyel rainak, polgárhá szállitsar déka ny pésben, bája var jesebb. ez a tör rak az a puira, a kaik gy csak egy megnyil Ny mokráci dese és kapsola csak ug meket i aminöt béke go síteni, c san. M hátsó a háboru lehet fe A vény u statuál. get, az ilyen sz elismer fogalma mazása tiltja a zottan gárháb Peru n dese, v tása ve államh filiktus táborol amerik nak fe szágba a párt szág j fegyve belső hábor Ellenb ország rut v ország meg rekvé az a magá